

ਸ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ,

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ।

ਸ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਆਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ 'ਮੁਕਤਸਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 40 ਮੁਕਤੇ' ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹੋਈ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਜੰਗ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 7 ਤੇ 8 ਦਸੰਬਰ 1705 ਲਿਖੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਥੇ ਵੀ ਇਹ ਘਟਨਾ 1705 ਦੀ ਹੀ ਦਰਜ ਹੈ। "At last, the town was evacuated during the night of Poh suds 1, 1762 sk/ 5-6 December 1705"। ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋ: ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖਤ 'ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ' ਵਿਚ 6 ਪੋਹ ਸੰਮਤ 1761 ਭਾਵ 1704 ਦਰਜ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਾਲ ਹੀ ਭਾਵ 1704 ਅਤੇ 1705 ਤਾਰੀਖਾਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਫਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਦਰਜ ਹੈ,

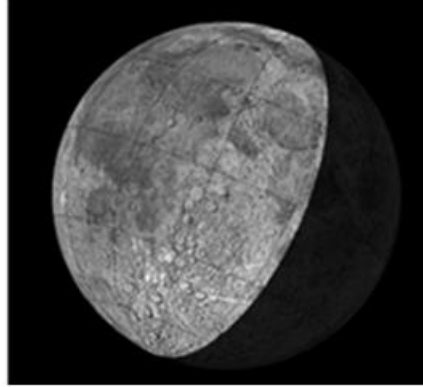
ਚਰਾਗਿ ਜਹਾਂ ਚੂੰ ਸੁਦਹ ਬੁਰਕਹ ਪੋਸ਼। ਸ਼ਹੇ ਸ਼ਬ ਬਰਾਮਦ ਹਮਹ ਜਲਵਹ ਜੋਸ਼। 42।

ਡਾ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, "ਜਦ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਦੀਪਕ (ਸੂਰਜ) ਪਰਦੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ (ਭਾਵ ਡੁਬ ਗਿਆ) (ਤਦ) ਰਾਤ ਦਾ ਸੁਆਮੀ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਲ ਨਿਕਲ ਆਇਆ"

ਸ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਕਿਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਜਾਂ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਗੜ੍ਹੀ 'ਚ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨੀਏ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ 1705 ਈ: (ਬਿਕ੍ਰਮੀ 1762) ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 7 ਦਸੰਬਰ/ 8 ਪੋਹ ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਚੰਦ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ਦੂਜ ਸੀ। ਭਾਵ ਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਦੂਜਾ ਦਿਨ। ਸੁਦੀ ਦੂਜ ਦਾ ਚੰਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਫਰਨਾਮੇ 'ਚ 'ਜਲਵਹ ਜੋਸ਼' ਭਾਵ "(ਤਦ) ਰਾਤ ਦਾ ਸੁਆਮੀ (ਚੰਦ੍ਰਮਾ) ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਲ ਨਿਕਲ ਆਇਆ" ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੋਹ ਸੁਦੀ 2 ਦਾ ਚੰਦ

ਪੋਹ ਵਦੀ 7 ਦਾ ਚੰਦ

ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ 1704 ਈ (1761 ਬਿਕ੍ਰਮੀ) ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ 7 ਦਸੰਬਰ/ 8 ਪੋਹ ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਚੰਦ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਪੋਹ ਵਦੀ 7 ਸੀ। ਪੁੰਨਿਆ ਨੂੰ ਚੰਦ ਪੂਰੇ ਜੋਵਨ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਥੋੜਾ-ਥੋੜਾ ਲੇਟ ਚੜਦਾ ਹੈ ਪਰ ਚਮਕ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਫਰਨਾਮੇ 'ਚ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ 'ਜਲਵਹ ਜੋਸ਼' ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤਾਂ 1704 ਈ:/ ਬਿਕ੍ਰਮੀ 1761 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਤੋਂ ਉਸਾਰੂ ਸੇਧ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ

ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ

#####

ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਪਾਠਕੋ,

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ।

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਆਪ ਜੀ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋ ਕਿ ਮੇਰੇ 14 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵੀਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ 15 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਪੱਤਰ 'ਚ ਇਹ ਲਿਖ ਕੇ , “ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੈਲੰਡਰ

ਵਰਤੋ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕਰੋ” ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਮੈਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਲਿਆਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।

(1) ਆਪਣੇ 12 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਵੀਰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਹੇਠ ਕੁਝ ‘ਗੁਰਮਤਿ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ’ ਦੇ ਨਾਂ ਛਪੇ ਹਨ”। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 15 ਮਹਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਛਾਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ 3 ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਡਾ ਦਿਲਗੀਰ ਜੀ ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਮੈਂ ਖੁਦ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਾਚਕ ਅਤੇ ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਮੱਘ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਡਾ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਨਪੁਰੀ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ, ਪ੍ਰੋ: ਕਵਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵੀ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੌਣ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋ ਛਾਪਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੱਜਣਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ।?

(2) ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ 12 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਪੱਤਰ 'ਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਬਿਪਰਨ ਸੰਗਰਾਂਦਾਂ, ਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ”। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅੱਜ ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ ਨੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲਏ ਕਿਸੇ ਦੀ ਫੋਟੋ ਜਾਂ ਨਾਮ ਆਪਣੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਛਾਪ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਡਾ ਦਿਲਗੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਂ! ਤਾਰੀਖਾਂ ਲਈ ਡਾ ਦਿਲਗੀਰ ਜੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਪੁੰਨਿਆ ਤਾਂ ਕਰਤੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੈਲੰਡਰ 'ਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਕੈਲੰਡਰ 'ਚ ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਕੈਲੰਡਰਾਂ 'ਚ ਇਹ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ 'ਚ ਇਹ ਨਾ ਵੀ ਦਰਜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਡੇਰੇਦਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਜਿਵੇਂ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, “ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਜੰਤਰੀ ਤੁਸੀਂ ਮਰਜ਼ੀ ਵੇਖ ਲਿਓ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ”।

ਸੰਗਰਾਂਦ ਉਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਇਕ ਰਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਰਾਸ਼ੀ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਰੰਭ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਥੇ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਨਾਮ (ਸੰਗਰਾਂਦ) ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਰੰਭ। ਪਰ! ਕਿੰਨੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਡਾ ਦਿਲਗੀਰ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪੇ ਗਏ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਰੰਭ ਉਸ ਦਿਨ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੂਰਜ ਇਕ ਰਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਰਾਸ਼ੀ 'ਚ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਬਿਪਰ ਵਾਦੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਸੂਰਜ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾਖਲਾ (ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਧਨ 'ਚ)				ਤਾਰੀਖ	ਮਹੀਨਾ	ਤਾਰੀਖ	ਮਹੀਨਾ
ਤਾ.	ਮਹੀਨਾ	ਰਾਸ਼ੀ	ਥ. ਮਿ.	13 ਜਨਵਰੀ	ਮਾਘ	13 ਜਨਵਰੀ	ਮਾਘ
13	ਜਨ	ਮਕਰ	30/59	12 ਫਰਵਰੀ	ਫੱਗਣ	12 ਫਰਵਰੀ	ਫੱਗਣ
12	ਫਰ	ਕੁੰਭ	20/01	14 ਮਾਰਚ	ਚੇਤ	14 ਮਾਰਚ	ਚੇਤ
14	ਮਾਰਚ	ਮੀਨ	16/56	13 ਅਪ੍ਰੈਲ	ਵੈਸਾਖ	14 ਅਪ੍ਰੈਲ	ਵੈਸਾਖ
13	ਅਪ੍ਰੈਲ	ਮੇਧ	25/28	14 ਮਈ	ਜੇਠ	15 ਮਈ	ਜੇਠ
14	ਮਈ	ਬਿਖ	22/21	14 ਜੂਨ	ਹਾੜ	15 ਜੂਨ	ਹਾੜ
14	ਜੂਨ	ਮਿਥੁਨ	28/56	16 ਜੁਲਾਈ	ਸਾਵਣ	16 ਜੁਲਾਈ	ਸਾਵਣ
16	ਜੁਲਾਈ	ਕਰਕ	15/46	16 ਅਗਸਤ	ਭਾਂਦੇ	16 ਅਗਸਤ	ਭਾਂਦੇ
16	ਅਗ	ਸਿੰਘ	24/08	16 ਸਤੰਬਰ	ਅੱਸੂ	15 ਸਤੰਬਰ	ਅੱਸੂ
16	ਸਤੰ	ਕੰਨਿਆ	24/03	17 ਅਕਤੂਬਰ	ਕੱਤਕ	15 ਅਕਤੂਬਰ	ਕੱਤਕ
17	ਅਕਤੂ	ਰੁਲਾ	12/00	16 ਨਵੰਬਰ	ਮੱਘਰ	14 ਨਵੰਬਰ	ਮੱਘਰ
16	ਨਵੰ	ਬਿਸ਼ਚਕ	11/48	14 ਦਸੰਬਰ	ਪੋਹ	14 ਦਸੰਬਰ	ਪੋਹ
15	ਦਸੰ	ਧਨ	26/28				
14	ਜਨ (14)	ਮਕਰ	13/13				
12	ਫਰ	ਕੁੰਭ	26/13				
14	ਮਾਰਚ	ਮੀਨ	23/06				

ਅਸਲੀ ਤਿਥ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪੰਨਾ 70)

ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ

ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ

ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਫੋਟੋ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪਾਠਕ ਖੁਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਕਿ ਕਿਸ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਰੰਭ ਸੂਰਜ ਦੇ ਨਵੀਂ ਰਾਸ਼ੀ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਰੰਭ 2013 ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਹੈ, 3013 ਵਿਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ 'ਚ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਰੰਭ 2014 ਵਿਚ ਹੀ 5-6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅਰੰਭ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅਰੰਭ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?

(3) ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ, “ਇਹ ਉਹ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ” ਸਬੰਧੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ 2003 ਵਿਚ, 3 ਤਾਰੀਖਾਂ

(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਹੋਲਾਂ ਮਹੱਲਾ ਅਤੇ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ) ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਤਾਰੀਖਾਂ 2020 ਤਾਈ ਚੰਦ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਰੱਖ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪੁੱਜਿਆ ਸਕੇ। ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। 2010 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਿਹਾੜੇ (ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਿਵਸ) ਨੂੰ ਸੂਰਜੀ ਕੈਲੰਡਰ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਚੰਦ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਾਲੀਆਂ ਹੀ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਆਰੰਭ ਦੀ ਤਾਰੀਖ (ਸੰਗਰਾਦ) ਨੂੰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਸੂਰਜੀ ਬਿਕ੍ਰਮੀ (ਦਿਕਗਿਣਤ ਸਿਧਾਂਤ) ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਵ ਸੂਰਜ ਦੇ ਨਵੀਂ ਰਾਸ਼ੀ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਆਪਣਾ ਕੈਲੰਡਰ ਵੀ ਇਸੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਛਾਪਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੈਲੰਡਰ ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਪਰ ਹੋਰ ਜੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ 2012-13 ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਆਸਰੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ, “ਇਹ ਉਹ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ” ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ ਸਿੱਖ ਕੈਲੰਡਰ				ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 2013-14 ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਤਸਵੀਰ			
ਗੁਰਪੁਰਬ (ਜਿਵੇਂ 2013 ਵਿੱਚ ਮਨਾਏ ਜਾਣਗੇ)				ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ	ਜਨਮ	ਗੁਰਗੱਦੀ	ਜੋਤੀਜੋਤ
ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ	ਜਨਮ	ਗੁਰਗੱਦੀ	ਜੋਤੀਜੋਤ				
ਪਹਿਲੀ	17 ਨਵੰਬਰ	ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ	29 ਸਤੰਬਰ	ਪਹਿਲੀ	17 ਨਵੰਬਰ	ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ	22 ਸਤੰਬਰ
ਦੂਜੀ	11 ਮਈ	24 ਸਤੰਬਰ	14 ਅਪ੍ਰੈਲ	ਦੂਜੀ	18 ਅਪ੍ਰੈਲ	18 ਸਤੰਬਰ	16 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਤੀਜੀ	24 ਮਈ	11 ਅਪ੍ਰੈਲ	19 ਸਤੰਬਰ	ਤੀਜੀ	23 ਮਈ	16 ਅਪ੍ਰੈਲ	16 ਸਤੰਬਰ
ਚੌਥੀ	20 ਅਕਤੂਬਰ	17 ਸਤੰਬਰ	8 ਸਤੰਬਰ	ਚੌਥੀ	9 ਅਕਤੂਬਰ	16 ਸਤੰਬਰ	16 ਸਤੰਬਰ
ਪੰਜਵੀਂ	1 ਮਈ	7 ਸਤੰਬਰ	12 ਜੂਨ	ਪੰਜਵੀਂ	2 ਮਈ	16 ਸਤੰਬਰ	12 ਜੂਨ
ਛੇਵੀਂ	24 ਜੂਨ	1 ਜੂਨ	15 ਅਪ੍ਰੈਲ	ਛੇਵੀਂ	5 ਜੁਲਾਈ	11 ਜੂਨ	14 ਮਾਰਚ
ਸੱਤਵੀਂ	23 ਫਰਵਰੀ	8 ਅਪ੍ਰੈਲ	28 ਅਕਤੂਬਰ	ਸੱਤਵੀਂ	31 ਜਨਵਰੀ	14 ਮਾਰਚ	20 ਅਕਤੂਬਰ
ਅੱਠਵੀਂ	31 ਜੁਲਾਈ	28 ਅਕਤੂਬਰ	24 ਅਪ੍ਰੈਲ	ਅੱਠਵੀਂ	23 ਜੁਲਾਈ	20 ਅਕਤੂਬਰ	16 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਨੌਵੀਂ	30 ਅਪ੍ਰੈਲ	24 ਅਪ੍ਰੈਲ	7 ਦਸੰਬਰ	ਨੌਵੀਂ	18 ਅਪ੍ਰੈਲ	16 ਅਪ੍ਰੈਲ	24 ਨਵੰਬਰ
ਦਸਵੀਂ	18 ਨਵੰਬਰ	5 ਦਸੰਬਰ	7 ਨਵੰਬਰ	ਦਸਵੀਂ	18 ਜਨਵਰੀ	24 ਨਵੰਬਰ	7 ਨਵੰਬਰ
ਸ਼ਸਤਰ ਧਾਰਨ ਦਿਵਸ ਪਾਰਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੇਂ			18 ਜੁਲਾਈ	ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ	1 ਸਤੰਬਰ (ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼)	5 ਨਵੰਬਰ	
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼			6 ਸਤੰਬਰ	ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦਿਵਸ		21 ਜੁਲਾਈ	
ਗੁਰਗੱਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ (ਨੰਦੇੜ)			5 ਨਵੰਬਰ				

ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸਾਲ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ 2013 ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ 'ਚ ਦਰਜ 33 ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਚ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 2013-14 ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਨਾਲ

ਸਿਰਫ 5 ਤਾਰੀਖਾਂ ਹੀ ਮੇਲ ਖਾਦੀਆਂ ਹਨ। (ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਿਣਤ 'ਚ ਇਕ-ਅੱਧੀ ਗਲਤੀ ਵੀ ਹੋਵੇ) ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਛਾਪ ਕੇ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਬਾਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, “ ਅਸੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ” ।

ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਪਾਠਕੋ, ਭਾਈ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨੁਕਤੇ, ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਲਿਆਉਣੇ ਜਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ

ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ

#####

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਜੀ,

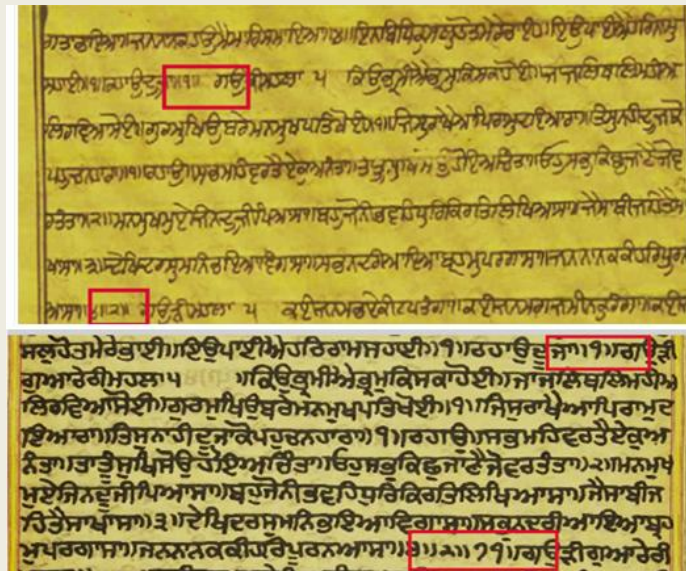
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ।

ਆਪ ਜੀ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਭੁਲ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵੇਲੇ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨ, “ਪ੍ਰੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਤਾਬਕ... ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੰਬਰ ‘71’ ਪੈਣੋਂ ਛੁੱਟ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮ:-5 ਦੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਸ਼ਬਦ ਨੰ: 2 ਤੇ (ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਕਤ ਹੀ) ਨੰ: ‘71’ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ।... ਇਸ ਹੋਈ ਭੁੱਲ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ। ... ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਦਰਜ ਸੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਕਾਟਾ-ਪੀਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਅਖੀਰ ਤੇ ਸਹੀ ਨੰਬਰ ਪਾ ਕੇ ਭੁਲ ਦੀ ਸੋਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ”।

ਵਿਰਦੀ ਜੀ, ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਅਜੇਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਆਪ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹੋ। ਆਉ! ਪੋ: ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਲਈਏ, “ ਨੋਟ:- ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਗਉੜੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਇਹ ਦੂਜਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ । ਪਹਿਲੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ੨੦ ਹੈ । ਇਥੇ ਵੱਡਾ ਜੋੜ ੨੨

ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ । ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੰ: ੧੦੫ ਤਕ ਇਹੀ ਇੱਕ ਦੀ ਘਾਟ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਸ਼ਬਦ ਨੰ: ੧੦੬ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅੰਕ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ” । (ਪੋਥੀ ਦੂਜੀ ਪੰਨਾ 127)

ਮੈਂ ਕੁਝ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪਿਛੇ ਉਸ ਦਾ ਅੰਕ 1 ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਅੰਕ 2 ਵੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮੈਂ ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਉਕਾਈ ਉਤਾਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਫੋਟੋ ਨੂੰ ਵੇਖੋ, ਉਥੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅੰਕ 1 ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅੰਕ 2 ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਕੁਲ ਜੋੜ 71 ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਫੋਟੋ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਤੇ ਅੰਕ 1 ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਅੱਜ ਛਾਪੇ ਦੀਆਂ ਬੀੜਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਫੋਟੋ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅੰਕ 1 ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅੰਕ 2 ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਕੁਲ ਜੋੜ 71 ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਕਾਈ ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਉਤਾਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਰਦੀ ਜੀ, ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਖੋਜ, “ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਕਤ ਹੀ ਨੰ: ‘71’ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ” ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ